

Другі фронт мастацтваў

ЯНА-ТРЫ-ЁН

Тэксты

Мінск
«Галіяфы»
2010

УДК 821.161.3(082)
ББК 84(4Бей)
Я 60

Серыя заснаваная ў 2000 годзе

Выданне прысвечанае літаратурнай суполцы “Яна-Тры-Ён”, якая, акрамя яскравых літаратурных выступаў, пакідае пасля сябе і шэраг запамінальных акцыяў і перформансаў.

ISBN 978-985-6906-42-1

© Яна-Тры-Ён, 2010

© Афармленне. ПВУП “Галіяфы”, 2010

“Яна-тры-ён”: перформанс-суполка

Змест:

- (1) “Яна-тры-ён”: людзі і падзеі 5
- (2) Канцэпцыі і анатацыі выбраных перформансаў 31
- (3) Літаратура “Яна-тры-ёну” 55

(1) “Яна-тры-ён”: людзі і падзеі

Адам Шостак

Нарадзіўся 14 чэрвеня 1982 г. Навучаўся ў Баранавіцкім музычным вучылішчы, у Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, спецыяльнасць — музычная беларусістыка; ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце культуры, мастацтвазнаўства (скончыў універсітэт у 2006 г.). Працуе навуковым супрацоўнікам Нацыянальнага мастацкага музея. Займаецца літаратурай — пераважна паэзіяй; мастацтвам перформанса. Друкаваўся ў калектыўных зборніках і перыёдыцы. Аўтар уласнага зборніка вершаў, паэм, апавяданняў “Спатканне Не”, 2006 г.

Вольга Рагавая

Нарадзілася 13 траўня 1982 г. Адукацыя: Мінскае музычнае вучылішча імя М. Глінкі, Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі, спецыяльнасць — музыказнаўства (дыпламы з адзнакай). Навучаецца ў аспірантуры Беларускай акадэміі музыкі. Працуе выкладчыкам у каледжы мастацтваў імя Ахрэмчыка. Займаецца літаратурай, пераважна паэзіяй, жывапісам, музыкай, перформансам. Друкавалася ў калектыўных зборніках. Аўтар уласнага зборніка вершаў “Белый шиповник”, 2004 г. Некаторыя з выяўленчых твораў знаходзяцца ў замежных прыватных калекцыях (Польшча, Расія, Літва, Тайвань).

Юрась Ленскі

Нарадзіўся 31 студзеня 1985 г. Навучаўся ў каледжы пры Беларускай нацыянальнай тэхнічнай універсітэце, у 2006 г. паступіў у Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (завочнае навучанне), гістарычны факультэт. Працуе ў Беларускай дзяржаўнай музычнай тэатры. Займаецца літаратурай — пераважна паэзіяй, перформансам, музыкай. Былы ўдзельнік музычнага гурта “Ка.П.У.Т.” (2004-2005) — перкусія, вакал. З 2006 г. стварыў з іншымі ўдзельнікамі гурт электроннай музыкі “Па-за кадрам” — перкусія, дэкламацыя. Друкаваўся ў калектыўных зборніках, перыёдыцы. Бярэ ўдзел у канцэртах з гуртом.

Юлія Заблоцкая

Нарадзілася 13 студзеня 1986 г. Скончыла Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт, механіка-тэхналагічны факультэт (2008). Працуе інжынерам-тэхнолагам на заводзе колавых цягачоў. Атрымоўвае другую вышэйшую адукацыю ў Беларускім дзяржаўным універсітэце па спецыяльнасці культуралогія. Займаецца мастацкім перформансам, калажамі, інсталяцыямі. Кола навуковых цікавасцяў у межах навучання ў БДУ — перформанс як феномен культуры.

Васіль Паўлініч

Нарадзіўся 28 траўня 1984 г. Скончыў Мінскі дзяржаўны каледж дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва імя М. А. Кедышкі. Вольны мастак. Працуе як жывапісец і графік: у галіне коміксу, лагатыпаў, эмблемаў і ўжыткавай графікі. Работы выстаўляліся на шматлікіх выставах.

Гісторыя суполкі: спроба самааналізу

...Усё пачалося вельмі нечакана. Нашыя перформансы з'явіліся на свет спантанна нават для нас саміх. Дапамагла нейкім своеасаблівым “імпульсам” нарадзіцца “Яна-тры-ёну” наша знаёмая Наталля Кузьміч, якая працуе ў бібліятэцы Барысаўскага педкаледжа. Наталля патэлефанавала неяк і папрасіла дапамагчы ёй правесці літаратурную вечарыну, якая і адбылася 15 лютага 2005 года і прысвечалася, натуральна, учорашняму Дню Святога Валянціна. Наталля звярнулася да нас як да маладых літаратараў са сталіцы — дарэчы, сама яна таксама піша вершы, — і мы першапачаткова запланавалі проста “напаўбанальную” літаратурную вечарыну. “Дапамажыце

мене, бо так будзе прасцей для мяне: прадставіць вас, — казалі па тэлефоне Наташа, — а далей вы пачытаеце нешта са свайго, натуральна, у межах тэматыкі Дня Валянціна...”

Але ўсё было значна складаней. Сябры і тагачасныя студэнты розных навучальных устаноў — Воля Рагавая, Юрась Ленскі і я, Адам Шостак — пагадзіліся і, доўга не разважаючы, паехалі ў Барысаў. Нехта з нас забіў у той дзень на пары: вечарына мусіла адбыцца а 18-й ці нават а 19-й гадзіне, але выехалі з Менска мы ўжо а 12-й. З тым разлікам, што нас будуць высаджваць кантралёры, і хоць на трэцім ці чацвёртым электравіку мы дабяромся да Барысава. З дарогай нам пашанцавала, і мы прыехалі на двух цягніках толькі з адной высадкай.

У рэшце рэшт мы трапілі на Барысаўскі вакзал вельмі рана, і ў нас заставалася

гадзіны з тры да пачатку ўласна “мерапрыемства”. Утраіх мы вырашылі трош-
ку пасоўгацца па незнаёмым дагэтуль горадзе... І, напэўна, зімовыя краявіды
рэчак Схі і Беразіны былі настолькі натхняльнымі, што наш выступ са звыкла-
га “афіцыезнага” чытання вершыкаў ператварыўся ў своеасаблівае сцэнічна-
імправізацыйнае відовішча... Рухамі, пластыкай мы дапамагалі адно аднаму.
Юрась бегаў па аўдыторыі і ўглядаўся ў вочы дзяўчатак. Воля вельмі дзіўна кан-
цэнтравала ўвагу не ўласна на самім тэксце ейных твораў і нават не на кан-
тэксце, але на нейкім “пазатэксце”. А я ва ўвесь ход пусціў усе навакольныя
прадметы падчас чытання: прынамсі, узяў у рукі вазон з кветкай, які стаяў на
падваконні, і гэтай кветачцы прачытаў свой “Дыягназ: імпульс кактуса”. Праўда,
бедная кветка ледзь не выслізнула з рук, але ўсё абышлося добра.

Наш знаёмы мастак і паэт Васіль Паўлініч, на жаль не змог у той дзень паехаць у Барысаў, але адразу ж пасля нашага расповеду падтрымаў ідэю стварэння суполкі. Дарэчы, сама назва суполкі “Яна-тры-ён” нарадзілася, канечне ж, не ў Барысаве, а троху пазней. І гэтай назве мы абавязаны нашай сяброўцы Аліне Кушняровай. Адна “Яна” (Вольга) і тры “Ён” (Юрась, Адам і Васіль) у той час было не толькі адлюстраваннем нашага складу, але і нашым поглядам на гендэрную праблему свету:) Як суполка “Яна-тры-ён” упершыню мы выступілі ў Менску праз месяц — у сакавіку 2005 г., калі ўсе нашыя спантанныя і інтуітыўныя творчыя памкненні мы акрэслілі ў больш выразную сцэнічнасць, дадалі аўдыё- і візуальныя эфекты. Але днём свайго нараджэння лічым менавіта дзень першага барысаўскага выступу — 15 лютага.

У той час мы не разумелі цалкам розніцу між перформансам і тэатрам. Перформанс, у адрозненне ад тэатральнага мастацтва, апелюе перадусім да выяўленчага адлюстравання рэчаіснасці, да стварэння вобразу выяўленчымі сродкамі. У перформансе ёсць працэс, але без драматургіі, тут няма акцёраў і гледачоў, але існуе суперажыванне, зрэшты, месца дзеяння не акрэсленае сцэнай. Перформанс - гэта не тэатр, але своеасаблівая “гульня ў тэатр”, перформер — “рухомая карцінка”, як адзначыла ў гутарцы Моніка Гюнтэр, перформер са Швейцарыі. Гэтая гутарка адбылася ў першыя дні верасня 2006-га, падчас фестывалю мастацкага перформанса “Навінкі”, куды нам пашчасціла трапіць у якасці ўдзельнікаў.

Але вернемся да храналогіі падзей. Першы год існавання “Яна-тры-ёну” быў звязаны з пляцоўкай, якую мы атрымалі з такой радасцю, як доўгачаканы падарунак знаходзяць пад Каляднай ёлкай малыя дзеці. Гэта было невялікае памяшканне ў Цэнтры творчасці дзяцей і моладзі — напайцьяная маленькая зала з наяўнасцю гукааднаўляльнай і асвятлальнай тэхнікі. Якраз тое, што мы шукалі! (У гэтай зале тады рэпетаваў, дарэчы, гурт “Нагуаль”). Гэта была сапраўдная мара, сапраўдны цуд! За першае памяшканне мы дагэтуль удзячныя рэжысёру і кіраўніку дзіцячага тэатра Наталлі Рачкоўскай.

На працягу другой паловы 2005 — пачатку 2006 г. наш “Яна-тры-ён” зрабіў некалькі “сольных” праграм.

Флаер-запрашэнне на адну з іх пачынаўся так:

пэрформанс-суполка ЯНА-ТРЫ-ЁН
 ...- .-. .--пр АдСт АЎ л Я Е...-=...-=
 л ітА р -=-+- А тУ р ++ - н А -
 аВ -- аН +Га РД Н ую
 В Е .-.-// Ч А \\\Ры + Н У
 З Э..ЛЕ М Е..... Н - тА МІ...
 - - - ..
 КАХ....АН.****-----++++Н.....Я
 І ФІ**//.*..-ЛАС++++ОФ--С**..*КАГА
 РАЗВАЖАН.....-=-+++=*//.....НЯ

Такім чынам, нашая суполка не паказвала перформансы ў канкрэтным сэнсе гэтага слова. Ідэя нашай творчасці, якая аб'яднала чатырох вельмі адрозных асоб, палягала ў той час у “літаратуразаваным” перформансе, у перформансе на аснове ўласных літаратурных твораў. Мы выйшлі з літаратурнага перформансу. Але ўжо нават у флаеры, як бычым, мы ўключалі замест слоў/тэксту візуальнае “напаўненне” ў выглядзе выпадковага набору сімвалаў. На гэтай вечарыне, да таго ж, было выстаўлена шмат графічных твораў і інсталяцый Васіля і Вольгі. А я выставіў, як памятаю, свой “антыкалаж”. Справа ў тым, што ў мяне згарэў мой першы “паўкілаграмовы” невядома колькі часу “бэушны” мабільнік: “заіскрыла” паміж тэлефонам і падзарадкай уначы, вокамгненна выбіла пробкі. Гэта было ўначы, мы заседзеліся з Ленскім у яго кватэры, дзе

я застаўся пераночыць. У мяне была пры сабе каляровая раздрукоўка мапы Беларусі фармату А4 з пазначэннямі межаў дасяжнасці сеткі МТС, абанентам якой я тады быў. Сетка дасяжнасці ў 2005 г. была значна меншай па плошчы, ніж белыя “прагалы”; апошнія я ў афекце прадзіравіў у некалькіх месцах дзіраколам... Гэты “антыкалаж” называўся “Па-за зонай дзеяння. Усюды. Неістотна дзе”. Пазней, праз год, ужо на фестывалі “Навінкі-2006” нарадзіўся перформанс “Недасяжны”, які мы паказалі калектыўна...

Нашай, бадай, знакавай і апошняй здзейсненай у Цэнтры творчасці праграмай была праграма “н.е.”, паказаная на пачатку вясны 2006 г. З пачаткам рамонтных работ у Цэнтры творчасці дзяцей і моладзі, дакладней, у яго корпусе па вул. Кірава, усе афіцыйна існуючыя ў ім гурткі і студыі

вымушаны былі з’ехаць у памяшканне па вул. Фабрыцыюса, дзе дагэтуль ужо “тулілася” вельмі шмат дзіцячых аб’яднанняў... А “Яна-тры-ён” быў вымушаны з’ехаць у “нікуды”: на “вуліцу”... Але не бывае ў жыцці такога, калі ў нечым благім не прытойваецца добрае! Праз паўгады на тых жа “Навінках-2006” — у апошні дзень фестывалю на мосце праз Свіслач у раёне гатэля “Беларусь” — я паказаў выключна пластычны перформанс “Рамонт”, ідэя якога належала В. Рагавой. Адзіным прадметам паказваных рамонтных прац на мосце былі бясконцыя касеты, якія былі зламаныя адна за іншай. Бязгучнасць перформанса, сублімаваная прадметам — магнітафоннай стужкай, якая асацыявалася ў свядомасці кожнага глядача з абсалютна рознымі музычнымі фрагментамі.

Страта памяшкання і “вулічнае” існаванне “Яна-тры-ёну” ператварылася ў шмат акцый, сярод якіх — флэш-моб “Бібліятэчны БУМ”... Па правілах акцыі трэба было прыйсці ў памяшканне дзіцячай бібліятэкі на вул. К. Чорнага ў любы зручны момант працоўнага часу: з 10.00 да 19.00 і ласкава запытаць творы Зігмунда Фройда, Бенджамена Спока і Андрэя Сямёнавіча Макаранкі, патлумачаўшы напрацоўкай тэарэтычнай базы для выхавання далейшага пакалення. Акцыя была прымаркавана да Сусветнага дня абароны дзяцей. Абмеркаванне вынікаў акцыі было запланавана ў гэты ж дзень а 20.00 ля помніка Марату Казею. Натуральна, ніхто не дайшоў на абмеркаванне, акрамя мяне і Ленскага, а таксама сяброўкі Тані Пабірушкі, якая не змагла прыняць удзел у “БУМе”. “Абмеркаванне” вылілася ў чарговую акцыю, калі мы

пыталіся ва ўсіх мінакоў сквера: “Даруйце, вы часам не на абмеркаванне акцыі “Бібліятэчны БУМ”?!

На Міжнародны фестываль “Навінкі” мы патрапілі дзякуючы Юрасю Барысевічу, вядомаму пісьменніку і перформеру, які выпадкова пабачыў наш выступ на мастацкай выставе выдатнага жывапісца Андрэя Бондарава. Ю. Барысевіч завочна і вочна пазнаёміў нас з Віктарам Пятровым — бадай, першым мастаком-тэатэтыкам і практыкам беларускага перформанса, куратарам фестывалю. Такім чынам, мы з 2006 г. пачалі прымаць удзел у штогадовых фестывалях “Навінкі”.

Але са жніўня 2006 г. адбыліся пэўныя змены ў колькасным складзе суполкі “Яна-тры-ён”. Па-першае, Васіль Паўлініч, які дагэтуль прымаў удзел

у праграмах суполкі, у паказах перформансаў у Цэнтры творчасці, выйшаў з суполкі і вярнуўся пакуль што толькі ў межах праекта “Замкнёнасць. Кола” на пачатку 2009 г. Такім чынам, у “Навінках-2006” удзельнічалі толькі двое “Ён” і адна “Яна”: Юрась, Адам, Воля. У гэтым жа складзе мы паказалі дзве работы на прэзентацыі маёй кнігі “Спатканне. Не” ў лістападзе 2006 г., што змагла адбыцца ў зале Нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі, месцы маёй былой працы, дзякуючы намаганням загадчыцы аднаго з аддзелаў музея Надзеі Саўчанкі.

У кастрычніку 2006 г. я пазнаёміўся з Юліяй Заблоцкай, гэтае знаёмства да наступнага фестывалю “Навінкі-2007” кардынальна рэфармавала “Яна-тры-ён” як гурт. Гэта было знаёмства з інжынерам, тады яшчэ студэнт-

кай IV курса, якая захаплялася мастацкім фота і візуальнымі калажамі. На дадзены момант мы з Юліяй паказваем перформансы як сольна, гэтак і сумесна; у ліпені 2008 г. мы ажаніліся.

Вольга ж з Юрасём сталі іншым “крылом” “Яна-тры-ёну”. На пачатку 2009 г. іх “крыло” прэзентавала праграму “Замкнёнасць. Кола”, зробленую сумесна з музыкам Сяргеем Клачковым. У цэнтры яе — інсцэніроўка Вольгі Рагавой майго аднайменнага апавядання, у якую ўпляталіся перформансы В. Рагавой, Юрася Ленскага, Васіля Паўлініча, які незнарок вярнуўся ў су-полку, пакуль толькі ў рамках гэтай праграмы.

Нашае ж з Юліяй крыло “Яна-тры-ёну”, прынамсі, у 2008 г. паказала перформанс “Пачуцці” на прэзентацыі кнігі Вольгі Гапеевай “Няголены ранак”.

Перформанс, як і прэзентацыя, адбываўся ў цёмных рэстаўруемых памяшканнях будынка былога вайсковага шпіталя 1840 г. па вул. Фрунзэ, дзе зараз месціцца адзін з карпусоў згаданага музея гісторыі і культуры Беларусі.

Тым не менш, мы чацвёра — Юрась, Вольга, Юлія і я — працягваем прымаць удзел у адных праектах. Прынамсі, нашай першай замежнай пляцоўкай стаў музей і арт-цэнтр нонканфармісцкага мастацтва ў Санкт-Пецярбургу. Тут, дзякуючы шчырым намаганням Змітра Вішнёва, мы выступілі ў межах выставы “Адсутнае беларускае мастацтва” ўтраіх — Юлія не змагла паехаць з-за таго, што ў гэты час здавала дзяржэспыт. Сумеснымі фестывалямі для нас сталі і арт-фэсты “Unreal Student Life” (люты 2008 і сакавік-красавік 2009 г.). На апошнім з іх мы з Юліяй зрабілі перформанс-

хэпенінг са спробай прыстасаваць матэматычныя прыёмы да даслевання сацыялагічна-псіхалагічнага кшталту.

Мы асабліва не пераймаліся наконт змены канцэпту назвы “Яна-тры-ён” са зменай колькасці яго ўдзельнікаў. Назва адпавядае першаснаму колькаснаму складу, як колькасць гарызантальных стужак адпавядае першаснай колькасці трынаццаці штатаў на сцягу ЗША... Галоўнае — не колькасць удзельнікаў, а сутнасць... Зазначу, што яшчэ падчас існавання ў Цэнтры творчасці, перформанс-суполка “Яна-тры-ён” складалася не толькі з чатырох чалавек. І пагэтуль адмысловы дзякуй за працу трох-чатырохгадовай даўніны нашым гука- і святлааператарам, у якасці якіх нам тады дапамагалі больш за ўсіх дзяўчынкі Эльва і Ірына. “Сцёбным спонсарам” аднаго з на-

шых выступаў у канцы 2005 — пачатку 2006 гг. была фірма “Minamoto Battery LTD” са слоганам “Батарэйкі “Мінамота” ўстаўляюць даўжэй за іншых!” у асобе цудоўнага журналіста Аляксандра Лычаўкі, вядомага ў пэўных колах пад псеўданімам Алекс Дыгер. Першым нашым прафесійным фатографам была журналістка Юлія Інышава. Асабіста я выказваю шчырую падзяку Алесю Туровічу, які клапаціваўся дапамог знайсці рэквізіт да аднаго з маіх перформансаў. Унікальным выпадкам у гісторыі “Яна-тры-ёну” стаў верш Алеся Туровіча, прысвечаны суполцы і агучаны аўтарам на паказах у межах вышэйназванай “Unreal Student Life” пад назвай “А. Шостак А Шостай”, якія адбываліся 27 сакавіка 2009 а 18.00:

Эпіграф: «Добрага часу сутак»

*(стандартнае інтэрнет-вітанне Адама Шостака
на той выпадак, што невядома ў які час
адрасат прачытае ліст)*

Дзень добры, раніца ці вечар ці то ноч
Жадае Шостак часу і прасторы
А шостай менавіта будзе Шостак
І Папялушка стане Каралевай
Ды толькі каб не прапусціць курантаў звон
Янатрыёнскі конь захопіць Трою
Складанасцей няма — ўсё будзе проста

Хоць не пашкодзіць асцярожнасць
Самотны воран ператворыцца ў жар-птушку,
Глядач слухач удзельнік кожны
Сабе захопіць віртуальны трон.

Такім чынам, дзве часткі-крылы “Яна-тры-ёну” — Юрась Ленскі і Вольга Рагавая, Юлія Заблоцкая і Адам Шостак — працягваюць “кантактаваць” у адзіным часе і прасторы, што, магчыма, часам ёсць больш істотным і вартасным за існаванне суцэльнай і непадзельнай суполкі... Магчыма, “Яна-тры-ён”, выбачайце за нясціплую цытату, “ператварыўся з суполкі ў “брэнд” сучаснай беларускай культуры”, як сказаў аднойчы ў прыватнай гутарцы Юрась Барысевіч?..

**(2) Канцэпцыі і анатацыі
выбраных перформансаў**

2005 г.

“Дворнік” (В. Рагавая; паказвала з А. Шостакам).

“Дэкарацыяй” выступае шылдачка з надпісам “Опасная зона! Идёт механическая косьба”. Брамнік-прыбіральшчык (Адам) выходзіць у сінім халаце. У яго руках “венік” з галінак, якім ён мяце пыл у аўдыторыі. Ён сярдуе, што жыццё яго праходзіць дарэмна, што ён кожны дзень мяце смецце, а яго не стае меней. Вольга чытае свой твор “Дворнік”, які пачынаецца фразай “Падаруй мне, прынамсі, лісток”. Адам дорыць ёй галінку са свайго “веніка”.

У адной з першых праграм “Яна-тры-ёну” гэты перформанс абрамляўся перформансам “Вясна”, падчас якога раздорваліся ўсе галінкі “веніка” глядачам.

“Агід(т)ка” (В. Паўлініч).

Эксцэнтрычны аповед пра «бюракратычнае грамадства». Васіль «агітуе» ўяўнымі сродкамі, агітуе за «агіднае». Галоўная ідэя: яго пракламацыі адбіваюцца не ў сэрцах слухачоў, а ў ім самім.

“Паэма кахання і сексуальнага змагання” (Ю. Ленскі, сумесны паказ).

Перформанс адначасова паказвае як “каханкаў”, гэтак і “змагароў”. Юрась чытаў сваю аднайменную паэму, падчас якой яго паступова раздзявалі Вольга і іншыя. Паводзіны часам акрэсліваюцца як гульні жыцця, а закаханыя выглядаюць проста вар’ятамі...

2006 г.

“Сурдапераклад”, альбо “Сурдапераклад метро” (А. Шостак; калектыўны паказ у межах нашай праграмы “н.е.”).

Усе персанажы - былыя аднакласнікі, якія не бачыліся некалькі год. А цяпер вестыбюль метрапалітэна (“квазі-дэкарацыі”, імітуючыя “шкляныя” дзверы з шылдачкамі “УВАХОД” і “НЯМА ЎВАХОДУ”; фанаграма з запісам гукаў метро) аб’яднаў усіх у адным месцы пры канкрэтных абставінах. Маша па мянушцы Мурка стала “правільнай дзевачкай”, студэнткай дэфекталагічнага факультэта педуніверсітэта, рыхтуецца быць сурдаперакладчыкам. Карла Марла так і застаўся панкам, нават сапраўднага яго імя ніхто не памятае (ён у тым ліку, бо пашпарт згубіў яшчэ год таму, калі быў нецвярозым). А Дзіма па мянушцы Дубіна стаў курсантам міліцыі. “Сурдапераклад” — гэта

“мініяцюра-імправізацыя”, паводле аўтарскага вызначэння, у якой большую ролю адыгрывае пластыка, а не тэкст-словы. Пластыка ўвасабляецца ў гутарцы з сурдаперакладам: усе персанажы становяцца глуханямымі, так і не знаходзяць паразумення. У канцы пры пагаслым святле ўступае яшчэ адзін герой: запісаныя на магнітафонную стужку ўрыўкавыя сказы абсурднага зместу на розных мовах: украінскай, беларускай, рускай, ангельскай, малдоўскай, літоўскай, польскай. Галасы паступова знікаюць, як знікаюць і гукі метро...

Сімвал метро як своеасаблівы лейтматыў жыцця мегаполіса адлюстраваны і ў перформансе “Постой, паравоз, жыццё спозненае!” (А. Шостак), які быў паказаны ўпершыню ў межах гэтай жа праграмы “н.е.” і — у трансфармаваным выглядзе — на фестывалі “Навінкі-2006”.

“Месяцовая саната” (В. Рагавая, паказвала сумесна з Ю. Ленскім).

Перформанс рэпрэзентуе апазіцыю між сапраўдным і ілюзорным, канкрэтным і абстрактным, натуральным і штучным. Два піяністы: дзяўчынка і мужчына. Дзяўчынка механічна імкнецца “выняць” “Месяцовую санату” з папяровай клавiятуры, якую расцiлае на паверхнi стала, iмiтуючага раяль. Аднак яе iгра не болей, нiж тэхнiчна вывераная, дзяўчынка “выдолбвае” гукi з нямой клавiятуры, а фанаграма з пачаткам першай часткi вядомай санаты Л. Бетховена абрываецца. Дзяўчынка, не паддаючыся, дастае яшчэ адну клавiятуру. Чарговае “выкананне” гламурнае, як i знешнi выгляд “гераiнi”. Усплёск негатыўных эмоцыяў “пакрыўджанага дзiцёнка”: яна азвярэла разрывае папяровую клавiятуру, зрывае з сябе валасы, якiя, аказваецца, усяго толькi iлюзiя — парык. Пасля дзяўчынка сыходзiць з дзеяння кадра.

Гучыць працяглы фрагмент запісу санаты. Мужчына-піяніст пры гэтым так і застаецца нерухома сядзець, бы партрэт кампазітара, пюпітр і запаленыя свечкі на сталі.

2007 г.

“Супраць заапаркаў” (Ю. Заблоцкая).

Перформанс нарадзіўся пад уражаннем ад аднаго з заапаркаў, дзе жывёлы імкнуліся пашырыць межы сваёй прасторы, выцягваючы лапы між металічнымі прутамі клетак. Дадзены перформанс скіраваны супраць няволі — знешняй, але перадусім — унутранай; супраць ціску, уплываў адных на іншых. Зразумець абмежаванасць дазваляе аб’ект, што знаходзіцца па-за межамі дасягнення.

Загнаная ў цёмны кут падсвядомасці жывёльная прырода чалавека стае ўсё больш раз’юшанай, непадначальнай, губляючы моц, вырываецца з свае клеткі, аднаўляючы парушаную раўнавагу. Мы сядзім у клетках, адмежаваныя металічнымі прутамі комплексаў. Навокал — людзі. Прабягаючы, яны

падыходзяць, глядзяць у клетку — а там... нікога няма. Клетка забівае сэнс рэчаў, сутнасць характараў. Дзеля таго, каб мы змаглі падрабязна ўбачыць некаторыя рэчы, працэсы, з’явы, іх саджаюць у “заапарк”, але іх сутнасць застаецца непазнавальнай, трансцэндэнтнай...

“Vox populi” (А. Шостак).

Аднастайны паўтор, замацаванне раней вывучанага: “дасканаласці няма межаў”... Пэўна, у гэтым і ёсць “шэрыя будні”. Паспяховасць выніку атаясамліваецца з паўторам практыкаванняў, з “натаскваннем”. Да таго ж мы вельмі часта паўстаём і ў ролі настаўнікаў, і ў ролі вучняў адначасова. Любое практыкаванне вядзе да змардавання.

Я раблю механічную работу, “канспектуючы” на камп’ютарнай клавіятуры

розныя хвалі радыёпрыймача. На розных хвалях падладжваюся пад хуткасць мовы, пад сэнс (ці бяссэнсавасць) бясконсх тэкстаў. У крытычны момант знутры мяне нараджаецца песня, простая песня, не прыгладжаная прымочкамі і ўзмацняльнікамі: клавiятура з літарамі і лічбамі нібы ператвараецца ў музычны інструмент.

Праца Сізіфа не заўсёды бяссэнсавая. Менавіта з механічнага, з руціны нараджаецца вечнае — своеасаблівы голас народа, vox populi. Vox populi, які рана ці позна “выплюхваецца” вонкі. Vox populi — мастацтва найўнае, амаль дзіцячае і простае, але надзвычай моцнае па сваім змесце...

“Чаканне” (Ю. Ленскі, з цыклу “Адзінота ў пустэчы”).

Жыццё — плынь часу, якую чалавек не можа спыніць, не можа павярнуць,

не можа паскорыць. Увесь час, усё наша жыццё мы чакаем чагосьці. Будучае не надыходзіць само па сабе, яго неабходна дачакацца.

Перформанс паказвае гіпертафіраваны вобраз часу, адлюстраваны праз сімвал гадзінніка. Гадзіннікі адлічваюць моманты зімы, восені, вясны і лета. Белыя лісты паперы, склееныя скотчам — чатыры паласы — я асацыюю з дарогамі. Гэтыя дарогі я пасыпаю ватаю, бы снегам (зіма), сухім лісцем (восень), паліваю водой, бы дажджом (вясна) і ўсцілаю кветкамі (лета). Каля кожнай дарогі — гадзіннік. Выява гадзінніка і ў рамцы для партрэта, а ў канцы перформанса мы бачым выяву гадзінніка на маім целе. Гадзіннік — непазбежнасць, вынік чаканняў; я падаю на белы даўгі рулон паперы, падаю на дарогу чакання...

“Гульня” (В. Рагавая).

Побач з намі заўсёды знаходзяцца людзі, якім мы дарым частачку свайго сэрца, свае душы. Гэта адбываецца настолькі натуральна, што мы звычайна нават не задумваемся над гэтым. І атрымаўшы ўзамен зваротную сімпатыю, успрымаем яе як нешта тое, што зразумелае само па сабе.

Працэс прыклейвання скотчам маленькіх сэрцайкаў да аднаго вялікага адлюстроўвае, па сутнасці, наша фармаванне саміх сябе як асоб, індывідаў на аснове атрыманага ад узаемаадносінаў з рознымі людзьмі досведу і эмацыйных перажыванняў. Раздача і вяртанне сэрцайкаў падкрэслівае думку, што толькі тады можна разлічваць нешта набыць, калі ты перадусім штосьці аддаеш.

Момант завяршэння самафармавання асобы падкрэсліваецца безапеляцыйным вердыктам: “GAME OVER”. Насамрэч гэта толькі канец гульні, ство-

ранай шляхам метаду спроб і памылак і пачатак зусім іншай гісторыі — рэальнага жыцця з яе суровымі выклікамі і выпрабаваннямі. Разарванае сэрца, падзеленае паміж двума людзьмі, сведчыць аб адсутнасці шляху назад, у “гульню”, і разам з тым дае надзею і веру ў тое, што ты ўжо не самотны да шляху спасціжэння мастацтва сапраўднага кахання...

2008 г.

“Адсутнасць” (Ю. Ленскі, з цыклу “Адзінота ў пустэчы”).

Адсутнасць як пэўная катэгорыя з яе праявамі ў часе, у прасторы, у стане, у плыні бясконцага руху... У гэтай працы я зрабіў спробу закрануць пытанне адсутнасці як факту, як дэфініцыі... Менавіта адсутнасць з’яўляецца апраўданнем шматлікіх учынкаў, дзеянняў, якія маглі б быць здзейсненымі тымі ці іншымі людзьмі. Дзеянне зыходзіць ад прычыны, а можа — наадварот? А калі дзеяння няма, але ёсць прычына, якая магла б быць яго стымулам? А калі прычыны ніколі не будзе ні пры якіх абставінах?

Каля скрынкі, якая імітуе хатку, у якой ёсць дзверы, вокны, але адсутнічае гаспадар, я кладу паперу. Каля кожнай сцяны — кожнага боку скрынкі — паперы з акрэсленым колерам мазкоў акварэлі: чорным, сінім, жоўтым,

чырвоным. Кожны колер — свой стан, свой час, свае дзеянні, у якіх прысутнічае які-небудзь персанаж. Адлюстроўваючы гэтых персанажаў, пад гукі мегаполіса, пакідаю за сабою разарваную на шматкі рознакаляровую паперу, пакідаючы за спінаю адсутнасць у канцы перформанса. Як чаканне адсутнасці, я з імпульсам разрываю скрынку, у якой знаходзіцца жывая кветка ў вазоне. Часам мы не заўважаем у штодзённым прыгожае навокал нас. Тое, што прысутнічае, а не адсутнічае...

“Пастаянасць памяці” (А. Шостак).

Усе лепшыя эмоцыі нашага жыцця складаюцца ў візуальныя вобразы, у карціны памяці, і выкрасліць іх, забыць іх — проста немагчыма. Даты запамінальных падзеяў, месцы сустрэч і развітанняў, радасці і непрыемнасці

карціны. Жыццё — карціна, у якой вектары эмоцый, асабістых перажыванняў разыходзяцца ў розныя бакі, бы ў ружы вятроў. Жыццё — карціна з аркушаў нашых запісаных дзённікаў і дзённікаў нашай памяці, з лістоў і лісця ўражанняў — аркушаў, якія, бы лісце дрэваў, кладуцца на палатно. Жыццё — карціна, толькі ўмоўна абмежаваная падрамнікам, збітым з дошак... Маё жыццё — карціна, любое яе абмежаванне, “самазамкнёнасць” не прыводзіць ні да чаго. Я падзялюся гэтай карцінаю з табою, пакажу яе табе, бо твае эмоцыі, твае ўражанні, твая памяць, твае падзеі — твая карціна таксама важлівая для мяне. Маё жыццё — карціна... А тваё жыццё? Спадзяюся, таксама...

“Ноч” (Ю. Заблоцкая).

...У чым роднасць жанчыны і месяца?..

...Чаму не лічыцца вартаснай праца, на якой трымаецца сусвет?..

...Дзе тая мяжа, якая аддзяляе паўсядзённую руціну ад акту стварэння/сутварэння?..

...Чым адрозніваецца рамяство ад творчасці?..

...Калі гісторыя ператвараецца ў легенду?..

...Адзінкавасць дзеяння, што адбываецца аднакроць, і множнасць паўтораў...

...Мікракосм сям’і і бяскрайні прастор Сусвету...

Усе гэтыя супярэчнасці я захацела аб’яднаць і прымірыць між сабою, выляпіўшы месяц з цеста...

“Крылы” (В. Рагавая; паказвала сумесна з Ю. Ленскім).

Перформанс уяўляе візуалізаваную інтэрпрэтацыю супрацьстаяння дабру і зла, сімвалічна адлюстраваных у белым і чорным.

Спачатку з’яўляецца дзяўчына ў чорным з белымі крыламі. Яна падобная на анёла. За ёю з’яўляецца хлопец у чорнай вопратцы з кавалкам батона ў руцэ. Яны візуальна паказваюць гвалт: мужчына здзекуецца з жанчыны, крышыць батон ёй у твар, на галаву, на спіну, прымушае яе іх кляваць; пасля ён абрывае “анёлу” крылы, смакуючы кожны знішчваемы кавалак, разрывючы іх. Але прырода бярэ верх — у птушкі прачынаецца голас, чорнае і белае мяняюцца ролямі. Чорнае — гэта боль, жах... Белае — радасць, каханне... Наша жыццё — гэта супрацьстаянне: неабходна пераадольваць тыя ці іншыя пакуты, быць вышэйшымі за іх...

Музычнай афарбоўкай, што адлюстраваў стан дзеяння, стаў твор “Светлы смутак” кампазітара Г.А. Канчэлі.

2009 г.

Праграма “Замкнёнасць. Кола” (ідэя і вырашэнне В. Рагавой паводле аднайменнага павядання А. Шостака, групавы паказ).

Дзейныя асобы апавядання і перформансаў — лічбы 2, π , Радзюс, знак “=”. Уласна дзеянне, збудаванае па прынцыпе матэматычнай формулы l (даўжыня акружыны) $= 2\pi r$, быццам аварочваецца па коле. Рух, рэплікі, сцэнаграфія былі надзвычай мінімілізаванымі. У прыватнасці, былі выкарыстаныя першыя некалькі дзесяткаў ліку π : 3,141592..., імітуючая доўгі, бясконцы мост...

“Адчай” (Ю. Ленскі для праграмы “Замкнёнасць. Кола” — перформанс з цыклу “Адзінота ў пустэчы”).

Выконваючы перформанс, я чытаю верш пра ўнутраны стан мужчыны,

які неверагодна закаханы ў жанчыну і якому больш нічога не патрэбна ў жыцці, акрамя яе. А яна — гэта час, які дорыць стан адчаю. У канцы перформанса я разрываю кардонную скрынку і падаю бездыханна на падлогу.

Час знаходзіцца ў нашай кішэні. Разам з ім мы чакаем, маем надзеі, сумуем, кахаем... Аўтаматычна павярнуць пясочны гадзіннік, каб зноўку падаў струменьчыкам пясок, надзвычай цяжка, але магчыма.

Час няздольны вырваць камок цемры з твайго жывата. Менавіта тады ў кожнага з нас узнікае адчай — адчай часу, які адбіваецца на нас, а мы адбіваемся ў плыні дзён.

Мадыфікацыя праз час і прасторы...

“Нараджэнне цішыні” (А. Шостак).

Перформанс, створаны пад прынцыповую мадыфікацыю ў розны час і пры розных умовах. Ён быў паказаны тройчы: 14 лістапада 2006 г. падчас прэзентацыі маёй кнігі “Спатканне. Не” (Музей гісторыі і культуры Беларусі), 14 лютага 2008 г. у межах выставы “Unreal Student Life” (Музей гісторыі беларускага кіно) і, праз тры дні, 17 лютага 2008 г. на фестывалі “Absent Belarusian Art” у Пецярбургу (Музей нонканфармісцкага мастацтва). Мне як музейшчыку і мастацтвазнаўцу захацелася адчуць сваім целам, жывой карцінай, якую я уяўляў, тыя мадыфікацыю мастацтва, створанага і існага ў розны час, у розных умовах, мастацтва, якое ўспрымаецца рознымі людзьмі і маўклівымі заламі галерэй, музеяў, выставачных пляцовак.

Я ўяўляў, вызначаў і прадчуваў, як змяняецца ўспрыманне цішыні пры розных умовах, у розны час і ў розных месцах... “Маўчанне — золата”, нездарма таму яно спатрэбілася мне і на літаратурнай імпрэзе, і на студэнцкім фэсце, нарэшце — у часова іміграваным “Адсутным беларускім мастацтве”... Гэтая работа рэпрэзентуе самыя доўгачаканыя, запамінальныя і незвычайныя жыццёвыя сітуацыі, калі найлепшым кантактам між людзьмі ёсць не словы, а цішыня.

(3) Літаратура “Яна-тры-ёну”

ЮРАСЬ ЛЕНСКИ

Збегчы ў ноч,
у віхуру завеі,
але б не згубіцца,
калі так цёмна навокал.
Маладзiк шчыра свеціць
на лабірынты вулачак Менска,
спяшаюся некуды —
сябе я баюся —

вар'ят без назову,
вар'ят без спаткання твайго асяроддзя.

Збегчы ў ранішні ранак,
у ранішні студзень.
Там, дзе яскравы прашпект
у хованкі грае
з самотным трамваем,
які летуценна імчыць у дэпо.

Збегчы ў дзень.
Там, у кропельках свету,

хаваецца мара
пад
суконнем
паперы.

Слёзы твае —
Бессэнсоўнасць імгненняў
Спрытна рассыпаў
Нябачны той зніч
Кавалкі бязмежжа
Чырвоная бездань

Няма больш таго,
Што было быццам маім
Стужкаю ветру
Пральюцца праз вушы
Пялёсткі мелодый —
Дрыготкія гукі
Слядоў тваіх —
Шчырая бездань святла,
Пальцамі тонка трымаеш спадніцу
Вочы заплюшчыла
Безліччу крокаў
І тоненька плачаш

Пад гук серэнады,
Жыццё тваё —
Нейкі сцэнарый, няма ні пачатку ў ім,
Ні канца,
Толькі пакінула слёзы на ложку —
Шчыры кавалак болю цяпла...

Снежань

Снежань заповітна ўварваўся
Белым снегам у гэты сумны горад,
Дзе адзінота схавалася
Ў накірунку хаты,

Дзе вецер ные шэпам немаўляці,
У накірунку хаты
Ляціць на вопратку шашы.
Той першы снег — такі бялюткі,
што хочацца ад радасці
скакаць,
лавіць яго рукамі,
ды кемліва халодную пяшчоту ўдыхаць.
Шкада, што без цябе.
Шкада, што тут няма цябе
Ў гэтым горадзе,

На гэтай вуліцы, дзе пасяліўся снежань —
Часовая ахвяра на прыступках зімы.

Казаць згубіўшы словы
трымаць пустэчу ў руках...
І ўдыхаць калі вакол няма нічога.
Абрыдла глядзець на адзіноту
глядзець на лістапад
заплюшчыўшы здзіўлення вочы
ціхенька чакаць прыходу вясны

згубіўшы сны
з якімі лётаў

калі казаць што-небудзь мог
калі пісаць што-небудзь мог
галоўнае — з табою дыхаць мог...

Цябе няма. Для каго цяпер казаць
І што пісаць
І што ўдыхаць...

Грукат абцасаў
у начным калідоры.

Сэрца застыла
ў лабірынце спакою.

Нешта грукоча
безліччу крокаў.

Сквапнасцю гмахаў
халоднай пяшчоты.

Шэры тунэль
і цень далягляду.

Кроплі дажджу
мармуровыя сцены.

Плачу бяздумна
ціха малюся.

Больш не пачую
ласкавыя гукі.

Больш не пабачу

цябе я з усмешкай.

Змяінай атрутай
тое юнацтва
сышло ў пакоі
Метра...

Палітэну.

Грукат абцасаў
у начным калідоры.

Сэрца схавалі
ў крываваых разорах.

Твае вочы —
Бясконцасць
Ператвараюцца ў дно ночы
Закаханасцю цішыні
Супакойваеш коўдрай далоняў
Цяпло майго твару
І я зноўку шыю сабе адзенне
З тканіны тваёй пяшчоты
А потым павольна гайдаюся
Па хвалях тоненькіх нітак,
З якіх мы сплялі пачуцце...

*Паспрабуй мяне ўявіць
З мужчынам што крочыць па мосце
У Яго вочы майго дзядулі
Мяне і цёплы абсэнт
Мяне і зімовае мора
Мяне і мае пакусаныя пальцы
Мяне без цябе*

Вольга Гапеева

Ён — такі сентыментальны чалавек
Ён — проста мужчына
Ты — жанчына

але не Яго жанчына
не для Яго жанчына
Ён — узыходзіць калі пачынаецца дзень
Ты — Яго цень
Ён — пафарбаваны у колер сумлення
Ты — кропля слязы на Ягонай патэльні
Ён — не жыве ў гатэлі
прапісаны дзесьці ў менскай кватэры
Ён — ездзіць зранку на працу
знаёмай дарогай штодзённасці часу
Ты — час гэты не вабіш у рухах Яго
з ягонае размовы

Ты — вечар
а Ён едзе да хаты — сляпы падарожнік
бы нейкі выгнаннік ад святла праз вокны
Ты — дождж
які наракае ізноў адзіноту
пад цяжарам смутку халоднай лістоты
Ты — вочы анёла
Ён — вочы ночы
што пільнуюць нярэдка за Табою
Стаіць Ён за спінай
але Ты Яго не пабачыш
Ён — гэта вуліца

Ён — гэта дом
Ён — гэта прашпект
Ён — гэта Твой аніякага роду сон
Ты — такі сентыментальны чалавек

Апошняя лета
Нядоўга песціла нас на арэлях
Доўгага рэха
Апошняга лета

узімку збіраю ўраджай
твайго пачуцця
праходжу праз разоры
пакідаючы сляды
на асабістым полі
аддаю табе глебу
бяры карыстайся
але пакінь мне кавалак
каб не забылася
пра свой адрас
аддала вочы свае

каб глядзеў ты штодзённа
у люстэрка маё
дзе падваенні асобы
аддала і рукі свае
каб грэлі цябе
ад зімовага рання
адляпіла ўсмешку
і даслала табе ў канверце
што без маркі
падарыла вясну
збудаваную з маіх сноў
ці аддзячыш за гэта?

улетку збіраю ўраджай
майго расчаравання...

ВОЛЬГА РАГАВАЯ

Два полюсы, кантрасты, мінус-плюс...
Ад дыялектыкі так цяжка часам збегчы.
Выконваць ролю нельга ўдваіх,
І нехта непазбежна адступае...

Тут вельмі многа белага. Яно
Становіцца звычайным непрыкметным.
Расплывістым.

ПАТРЭБНЫ ЧОРНЫ КОЛЕР,

Каб белае здавалася ярчэй!

Мне неабходна знікнуць назусім,
Альбо на незлічонае імгненне.
То звычка? Негатыў? Імунітэт?
Здаецца, я сябе не разумею...

Адпусці

Не думай, што маўчанне — то папрок.

Ёсць шчасце, да якога не дайшоў.

Прывычцы не спазнаць

Інакшае святло.

Дазволь прыкрыць мне дзверы ад завей,

вачамі ў бездань прарасці —

Мне жыць прасцей дазволь амаль нябачна.

Мне не хапае адзіноты.

Адпусці...

Дворнік

Падаруй мне прынамсі лісток
Да зімы. Да халодных завей.
З-за страху страціць адно
забываем другое.
На месцы ссохлых пачуццяў
заўсёды растуць другія.
ДРУГІЯ.
А гэтыя спаліць дворнік
Дык можа, ты паспрабуеш
зрабіць гербарый?

Хто ты?

Я не ведаю, хто ты,
Не ведаю, дзе ты.
Сустрэчы — амаль што сны.
Ты б здолеў змяніць
на бясконцасці лета
свой стары праязны?

Згодна з раскладам чакаць.
Згодна з раскладам адзі́н.
Адпускаю - ужо без пяці...
Гэта дробязь - спазніцца

на пару гадзін,
як помніш, куды трэба ісці.

Можна ізноў выпадкова знайсці
гук нястрыманай ноты?
Можна бліжэй
да цябе падысці,
каб зразумець, хто ты?

Мы ідзем за туман:
ты — сваёю дарогай крывой,

я — сваёю.
Замярзае вада пад нагамі.
Нас двое, а можа — трое.
Ад прыпынку не звернем назад.
Цяпер проста так,
а калісьці за марай ішлі...
Рука нерухома, і позірк — наскрозь
у нейкі пусты далягляд.
Амаль бессэнсоўныя словы
пустэчу закрыць не змаглі.

Ты побач... Пачуцці выходзяць са строю.
Не выкрасліць, скончыць, не крыкнуць.
Шэптам імя, усмешка.
Навошта нас трое?

Не зараз. Калі-небудзь —
можна правыкнуць.
Ты маўчыш. За страчаным бодем
немагчыма застацца нявінным.
На зрэнках мільгае
штучны агеньчык.
Раз'ядае паперу маленькі вугольчык,
і сінія думкі сцякаюць пад стол,
расплаўленыя парафінам...

Семантыка пачуцця

Апазіцыя мар,
прадчуванне сустрэчы
паміж знакам і сэнсам.
Мы амаль што, амаль што дарэчы...

... Пераблытаны час,
транс-пазіцыя танца
у разбітай сінтагме.
А ты — ты па-за кантэкстам
і будзеш смяяцца...

Вясна

Апынуўшыся раптам з нічым,
мы разгублена слухаем гром:
можа, снегу не будзе зусім?
Ўсё загіне з апошнім дажджом?

Забываем. Паскорыўшы бег,
мы нікога не возьмем з сабой.
Пад нагамі — падроблены снег,
а на вуліцы пахне вясной.

Спадарожнік

Я рушу па коле:
я — спадарожнік
другога вялікага Сонца.
Ты таксама. Але
твая траекторыя — далей.
Так цяжка патрапіць туды,
на чужую арбіту,
нават у момант,

калі вы так блізка,
так цягне на кола
звычайнага руху —
адарвацца, сысці, адляцець...
І калі прыцягненне
адпусціць мяне,
я зразумею: твая траекторыя
мне не патрэбна.

АДАМ ШОСТАК

Пачуцці

(перформанс Юліі Заблоцкай)

Калі пырсне

апошняя мыльная бурбалка

застанецца

ПА-ЧУЦ-ЦЕ

і ніводнага слова не трэба больш

незнарок
збягаем туды дзе выключная
АД-СУТ-НАСЦЬ
словаў сэнсаў
і пачуцці на светлым прадвесні
і толькі пачуцці

за акном
толькі дождж
бы літаўры шкляныя

але смак
усіх рэкламных бігбордаў
не разбудзіць да ранку
разам з кавай астылай

толькі пах
застаецца ў паветры
і часопісаў глянец
быццам нейкі падкіслы
брыдкі пах

за акном
бы літаўры па шкле
кроплі дворнік страсае імгненна

толькі дождж
на запраўцы ды думкі пра межы

дарога
наш рух
па коле
наш ветразь

дарога
наш час
абумоўлены ветрам

дарога
не пераймайся
болей няма
перашкод

дарога
з табою мы сёння

чакаем
новых прыгод

дарога
не смейся
дарога
нішто без людзей
дарога

“playlist” у “winamp’е”
ізноў націскае
“replay”

4'33'' *

чатыры — трыццаць тры
так доўжыцца наша размова
так доўга і хутка
доўжыцца

бо роўна на таймеры
чатыры — трыццаць тры

вядома, што музыка ўсё вырашае
вядома
але калі будуць зламаныя
ўсе цыферблаты
адчуеш працягласць
са мною размовы

бы роўна па таймеры
мы слухаем і адчуваем
чатыры — трыццаць тры —
час маёй публічнай адзіноты
перад табой

Літаратурна-мастацкае выданне
Другі фронт мастацтваў
ЯНА-ТРЫ-ЁН
Тэксты

Адказы за выпуск *Зміцер Вішнёў*. Мастак *Юры Круглікаў*.
Вёрстка *Наста Ганакова*. Карэктар *Святлана Богуш*
У аўтарскай рэдакцыі

Падпісана да друку 23.09.2010. Фармат 140x65 мм.
Папера афсетная. Гарнітура “ ”.
Ум. друк. арк. 3,2. Ул.-выд. арк 1,2. Наклад 150 асоб. Замова

Прыватнае выдавецкае унітарнае прадпрыемства “Галіяфы”.
ЛІ № 02330/0150300 ад 08.04.2008 г.
Вул. Брылеўская, 11-44, 220039, г. Мінск.
E-mail: vish@bk.ru www.by-books.org

Сумеснае таварыства з абмежаванай адказнасцю “Медысонт”.
ЛП № 02330/0150444 ад 22.01.2004.
Вул. Ціміразева, 9, 220004, г. Мінск.